NORAKSTS
Lieta Nr.A42809109
143/AA43-0567-11/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 20.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente L.Vīnkalna, tiesneses Dz.Amerika un L.Slica

rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.S.* (personas kods */personas kods/*) sūdzību par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 20.marta lēmuma Nr.19.2/6845 atcelšanu, sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 16.aprīļa spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 24.novembrī Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID vai iestāde) Latgales reģionālās iestādes Muitas noteikumu pārkāpumu novēršanas daļas Informācijas aprites sektora vecākais muitas eksperts sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.BF008134 par to, ka 2008.gada 13.septembrī plkst.17^{00} muitas kontroles punkta „Vientuļi" zonā no Krievijas iebrauca mikroautobuss Ford Transit, valsts reģistrācijas numurs (turpmāk – v/n) */reģistrācijas numurs/*, kuru vadīja *A.S.* Automašīna iebrauca „zaļajā koridorā", apliecinot to, ka deklarējamo preču nav, un tika veikta padziļināta transportlīdzekļa kontrole. Salonā atradās preces, kuru daudzums pārsniedza norādīto daudzumu muitas iestādei iesniegtajā rēķinā Nr.22. Ar Ārlietu ministrijas Drošības politikas departamenta 2008.gada 16.oktobra vēstuli Nr.32/488-8183 apliecināts, ka vairākām rēķinā Nr.22 norādītajām precēm ir nepieciešama Stratēģiskās nozīmes preču kontroles komitejas licence. Tādējādi pārkāptas Padomes 2000.gada 22.jūnija Regulas (EK) Nr.1334/2000, ar ko nosaka Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta kontrolei, prasības. Atbildība par minēto pārkāpumu paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $201.^{10}$panta ceturtajā daļā.

Ar VID Latgales reģionālās iestādes Muitas pārvaldes priekšnieka 2009.gada 12.janvāra lēmumu Nr.F52-BF008134 *A.S.*, pamatojoties uz LAPK $201.^{12}$pantu, uzlikts naudas sods Ls 100, konfiscējot saskaņā ar 2008.gada 13.septembra mantu un dokumentu apskates un izņemšanas protokolu aizturētās preces; izbeigta lietvedība *A.S.* administratīvā pārkāpuma lietā pēc LAPK $201.^{10}$panta ceturtās daļas un administratīvā pārkāpuma lietas materiāli nodoti

VID Muitas Kriminālpārvaldei kriminālllietas ierosināšanai; kā arī saskaņā ar 2008.gada 13.septembra mantu un dokumentu apskates un izņemšanas protokolu izņemtās preces, kuru importam bija nepieciešama Stratēģiskas nozīmes preču kontroles komitejas licence, kā iespējamie lietiskie pierādījumi nodotas VID Muitas Kriminālpārvaldei.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, *A.S.* to apstrīdēja.

[2] Ar VID ģenerāldirektora 2009.gada 20.marta lēmumu Nr.19.2/6845 (turpmāk – Lēmums) lēmums Nr.F52-BF008134 atstāts negrozīts, bet *A.S.* sūdzība noraidīta.

[3] 2009.gada 6.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemta *A.S.* sūdzība par Lēmuma atcelšanu.

[4] Paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai iestāde norāda, ka *A.S.* sūdzību neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā minēto.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 16.aprīļa spriedumu *A.S.* sūdzība apmierināta daļēji: Lēmums grozīts daļā par *A.S.* saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 201.[12]pantu, uzliekot naudas sodu Ls 50 apmērā; izbeigta tiesvedība daļā par Lēmuma atcelšanu daļā par uzsāktās lietvedības *A.S.* administratīvā pārkāpuma lietā, par kuru atbildība paredzēta LAPK 201.[10]panta ceturtajā daļā, izbeigšanu un administratīvā pārkāpuma lietas materiālu nodošanu VID Muitas Kriminālpārvaldei kriminālprocesa ierosināšanai.

Spriedums citastarp pamatots šādi.

[5.1] LAPK 201.[12]pants (*2005.gada 17.marta likuma redakcijā*) paredz administratīvo atbildību par kontrabandu, nosakot, ka par muitošanai pakļauto preču vai citu vērtību ievešanu Latvijas Republikas muitas teritorijā vai izvešanu no tās, apejot muitas kontroli vai noslēpjot šīs preces vai citas vērtības no šādas kontroles, vai nedeklarējot, vai izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā (kontrabanda), uzliek naudas sodu fiziskajām personām no piecdesmit līdz divsimt piecdesmit latiem, bet juridiskajām personām – no piecsimt līdz piectūkstoš latiem, konfiscējot šīs preces vai citas vērtības.

Likumdevējs 201.[12]pantā pēc būtības ir devis kontrabandas definīciju – muitošanai pakļauto preču vai citu vērtību ievešana Latvijas Republikas muitas teritorijā vai izvešana no tās, apejot muitas kontroli vai noslēpjot šīs preces vai citas vērtības no šādas kontroles, vai nedeklarējot, vai izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā.

No normas satura secināms, lai personas darbībās konstatētu administratīvā pārkāpuma „kontrabanda" sastāvu, personai ir jāveic preču ievešana vai izvešana. Tālāk definīcijā likumdevējs uzskaitījis veidus, kādos, izvedot vai ievedot preces, var izpausties kontrabanda, proti, apejot muitas

kontroli vai noslēpjot no kontroles, vai nedeklarējot, vai izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā.

Tādējādi nedeklarēšana ir viens no veidiem, kādā, ievedot vai izvedot preces, var izpausties kontrabanda.

Pārkāpuma objektīvā puse ir personas darbība (bezdarbība), kas rada vai var radīt kaitīgas sekas. Savukārt subjektīvā puse ir personas attieksme pret šo nodarījumu. No tā izriet, ka, lai piemērotu atbildību par kontrabandu, jākonstatē, ka *A.S.*, ievedot vai izvedot preces, ir bijis nodoms nedeklarēt tās, proti, ievest (izvest) tās, apejot muitas kontroli.

[5.2] *A.S.* norāda, ka ievesto preču kopējā vērtība saskaņā ar rēķinu Nr.22 ir Rub. 6050, kas atbilstoši Latvijas Bankas kursam sastāda Ls 91,36, tādējādi uz *A.S.* ir attiecināms tā saucamais muitas preces atvieglojums, jo ievestās mantas vērtība nepārsniedz EUR 175 (jeb Ls 122).

Saskaņā ar VID Latgales reģionālās iestādes Muitas tarifu un maksājumu piemērošanas daļas 2008.gada 5.decembra atzinumu Nr.20.4-21/37 (*lietas 44. – 46.lapa*) par preču muitas vērtības noteikšanu kopējā *A.S.* ievesto preču muitas vērtība ir Ls 972,57.

Tiesa arī kritiski vērtējusi *A.S.* norādīto, ka visu mikroautobusā esošo un *A.S.* piederošo mantu *A.S.* pārvadāja pilnīgi atklāti, savām personiskajām vajadzībām.

Izvērtējot 2008.gada 13.septembra muitas apskates aktā Nr.574 norādīto preču daudzumu, tiesa secinājusi, ka kopējais preču daudzums liecina par iespējamo preču ievešanu komerciāliem nolūkiem.

Līdz ar to tiesa secinājusi, ka iestāde pamatoti ir atzinusi, ka *A.S.* ir ievedis minētās preces komerciāliem nolūkiem un līdz ar to *A.S.* nav piemērojams Eiropas Savienības Padomes 1983.gada 28.marta Regulā EEK Nr.918/83 paredzētais atbrīvojums no ievedmuitas nodokļiem, ievedot preces, kas atrodas to ceļotāju personiskajā bagāžā, kuri ierodas no trešajām valstīm, ja šāda preču ievešana nav komerciāla.

[5.3] Par LAPK 201.^{12}pantā paredzēto pārkāpumu fiziskai personai var uzlikt naudas sodu no piecdesmit līdz divsimts piecdesmit latiem, konfiscējot preces vai citas vērtības. Šajā normā noteiktā soda sankcija norāda uz to, ka iestādei ir piešķirta rīcības brīvība attiecībā uz soda apmēra noteikšanu. Tas nozīmē, ka iestādei ir jāizdara lietderības apsvērumi un jāpamato, kāpēc izvēlēts tieši šāds soda apmērs.

Iestāde *A.S.* piemērojusi naudas sodu Ls 100 apmērā un konfiscējusi preci. Tiesa konstatējusi, ka Lēmumā nav iekļauts izvērtējums, kāpēc *A.S.* piemērots tieši šāds naudas sods. Līdz ar to atzīstams, ka nav ievērots samērīguma princips, kas ir viens no tiesiskas valsts tiesību principiem.

Samērīguma principa piemērošana administratīvajās lietās un it īpaši administratīvā pārkāpuma lietās, ir administratīvā procesa sastāvdaļa, jo iestāde savas kompetences ietvaros realizē tai piešķirto rīcības brīvību. Attiecīgais rezultāts iestādei ir pienācīgi jāpamato – tā nepieciešamība (leģitīma mērķa sasniegšanā), piemērotība (attiecīgā mērķa sasniegšanai), vajadzība (mazāk personas tiesību ierobežojošo līdzekļu izmantošana) un atbilstība (salīdzinot

personas tiesību aizskārumu ar sabiedrības ieguvumu) (*Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 6.jūnija spriedums lietā Nr.143/AA 332-05/3*).

Pastāvot konstatētajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, tiesa atzinusi, ka ar Lēmumu ir pierādīta *A.S.* vaina administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, taču Lēmumā nav iekļauti soda uzlikšanas apsvērumi. Tomēr tiesa uzskatījusi, ka šajā gadījumā tas nav pietiekams pamats, lai *A.S.* atbrīvotu no atbildības.

Tiesa, ņemot vērā pārkāpuma raksturu, to, ka lietā nav konstatējami atbildību pastiprinoši apstākļi, uzskatījusi, ka Lēmums ir grozāms, un *A.S.* uzliktais sods ir samazināms, nosakot minimālo LAPK 201.^{12}pantā paredzēto sankciju – Ls 50.

[6] Iestāde iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 16.aprīļa spriedumu daļā, ar kuru Lēmums grozīts par *A.S.* piemēroto naudas sodu.

Iestāde nepiekrīt tiesas konstatētajam attiecībā uz uzliktā naudas soda grozīšanu. Pretēji tiesas atzītajam, Lēmumā ir vērtēts apstāklis, ka apstrīdēšanas iesniegumā *A.S.* nevis atzinis pieļautos pārkāpumus, bet izteicis pretenzijas par to, ka „zaļajā zonā" vienīgi iebraucis, izpildot VID amatpersonas norādījumus. Lēmumā konstatēts, ka *A.S.* nedeklarējot Latvijas Republikā ievedis stratēģiskas nozīmes preces, kurām ir nepieciešama Stratēģiskās nozīmes preču kontroles komitejas importa licence. Tādējādi VID nepārprotami, Lēmumā nosakot soda apmēru, ņēma vērā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja vainas pakāpi un pārkāpuma bīstamības pakāpi atbilstoši LAPK 32.panta otrajai daļai.

Turklāt tiesa vien formāli norādījusi, ka tā, ņemot vērā pārkāpuma raksturu, to, ka lietā nav konstatējami atbildību pastiprinoši apstākļi, uzskata, ka Lēmums ir grozāms un *A.S.* uzliktais sods ir samazināms, nosakot minimālo LAPK 201.^{12}pantā paredzēto sankciju – Ls 50. No minētā neizriet, ka tiesa būtu vērtējusi pārkāpuma raksturu un izdarījusi lietderības apsvērumus, kā rezultātā nonākusi pie secinājuma par nepieciešamību samazināt par pārkāpuma izdarīšanu piemērotā naudas soda apmēru.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka pārkāpums ir saistīts ar stratēģisko preču, t.sk., dubulta pielietojuma preču, kustību (pārvietošanu) pāri robežai, kurām nepieciešama importa licence, un šādu preču pārvietošana regulēta ar īpašiem likumdevēja paredzētiem līdzekļiem, kā arī preču pārvietošanas noteikumu neievērošanas gadījumā ir paredzēta arī civiltiesiskā un krimināltiesiskā atbildība. Šo noteikumu neievērošana ir vērtējama kā nopietns ar likumu aizsargāto interešu apdraudējums.

[7] *A.S.* 2009.gada 20.jūlija iesniegumā izteicis piekrišanu lietas izskatīšanai rakstveida procesā (*lietas 68.lapa*). Administratīvā apgabaltiesa atzīst, tā kā lietā ir pietiekami lietas materiāli, kā arī ņemot vērā *A.S.* piekrišanu rakstveida procesam, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 114.panta pirmo daļu lietu iespējams izskatīt rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Saskaņā ar APL 302.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas sūdzību lietā iesniegusi iestāde par pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru Lēmums grozīts par *A.S.* piemēroto naudas sodu. Līdz ar to šādā apjomā apgabaltiesa lietu izskata.

[9] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus, apgabaltiesa atzīst, ka iestādes apelācijas sūdzība nav pamatota.

[10] Šajā lietā pirmās instances tiesa ir *A.S.* grozījusi soda mēru, nosakot to zemāku nekā uzlikusi iestāde – tas ir, pārkāpēja stāvokli sakarā ar viņa sūdzību ir uzlabojusi.

A.S. pirmās instances tiesas spriedumu nav pārsūdzējis, līdz ar to viņam bija pamats uzskatīt, ka viņa stāvoklis šajā lietā vairs netiks pasliktināts.

Iesniedzot apelācijas sūdzību, iestāde vēlas, lai pārkāpēja stāvoklis tiktu atkal pasliktināts.

LAPK 286.^{11}panta otrās daļas 5.punkts noteic, ka apelācijas instances tiesa, izskatot sūdzību vai protestu, taisa šādu spriedumu: groza soda mēru ietvaros, kas paredzēti normatīvajā aktā par atbildību par administratīvo pārkāpumu. Šā panta trešā daļa noteic, ka šā panta otrās daļas 5.punktā minētajā gadījumā apelācijas instances tiesa var pieņemt personai nelabvēlīgāku nolēmumu, ja lieta tiek izskatīta pēc prokurora protesta vai cietušā sūdzības.

Tā kā lieta apelācijas kārtībā netiek izskatīta ne pēc prokurora protesta, ne pēc cietušā sūdzības, tiesa nevar pieņemt personai nelabvēlīgāku nolēmumu.

Līdz ar to apgabaltiesai atkrīt vērtēt, vai pirmās instances tiesa pamatoti grozījusi Lēmumu par *A.S.* piemēroto naudas sodu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.^{11}panta otrās daļas 5.punktu un 286.^{14}pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Grozīt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 20.marta lēmumā Nr.19.2/6845 (2008.gada 24.novembra administratīvā pārkāpuma protokols Nr.BF008134) noteikto soda apmēru ietvaros, kas paredzēti normatīvajā aktā par atbildību par administratīvo pārkāpumu, nosakot *A.S.* (personas kods */personas kods/*) naudas sodu par izdarīto administratīvo pārkāpumu saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.^{12}pantu 50 (piecdesmit) latu apmērā.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese referente	*/paraksts/*	L.Vīnkalna
Tiesneses	*/paraksts/*	Dz.Amerika
	/paraksts/	L.Slica

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese L.Vīnkalna
Rīgā 2011.gada 20.aprīlī